

Ceturtdiena, 2020. gada 25. novembra

P9_TA(2020)0319

Produktu drošuma jautājuma risināšana vienotajā tirgū**Eiropas Parlamenta 2020. gada 25. novembra rezolūcija par produktu drošuma jautājuma risināšanu vienotajā tirgū (2019/2190(INI))**

(2021/C 425/04)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/95/EK (2001. gada 3. decembris) par produktu vispārēju drošību ⁽¹⁾,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 768/2008/EK (2008. gada 9. jūlijs) par produktu tirdzniecības vienotu sistēmu un ar ko atceļ Padomes Lēmumu Nr. 93/465/EEK ⁽²⁾,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/515 (2019. gada 19. marts) par citā dalībvalstī likumīgi tirgotu preču savstarpēju atzišanu un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 764/2008 ⁽³⁾,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1025/2012 (2012. gada 25. oktobris) par Eiropas standartizāciju, ar ko groza Padomes Direktīvas 89/686/EEK un 93/15/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/9/EK, 94/25/EK, 95/16/EK, 97/23/EK, 98/34/EK, 2004/22/EK, 2007/23/EK, 2009/23/EK un 2009/105/EK, un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 87/95/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 1673/2006/EK ⁽⁴⁾,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1020 (2019. gada 20. jūnijs) par tirgus uzraudzību un produktu atbilstību un ar ko groza Direktīvu 2004/42/EK un Regulas (EK) Nr. 765/2008 un (ES) Nr. 305/2011 ⁽⁵⁾,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/1148 (2016. gada 6. jūlijs) par pasākumiem nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību visā Savienībā ⁽⁶⁾,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/881 (2019. gada 17. aprīlis) par ENISA (Eiropas Savienības Kiberdrošības aģentūra) un par informācijas un komunikācijas tehnoloģiju kiberdrošības sertifikāciju, un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 526/2013 (Kiberdrošības akts) ⁽⁷⁾,
- ņemot vērā 2020. gada 12. februāra rezolūciju par automatizētiem lēmumu pieņemšanas procesiem: patērētāju aizsardzības un preču un pakalpojumu brīvas aprites nodrošināšana ⁽⁸⁾,
- ņemot vērā 2019. gada 12. februāra rezolūciju par visaptverošu Eiropas rūpniecības politiku attiecībā uz mākslīgo intelektu un robotiku ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ OV L 11, 15.1.2002., 4. lpp.⁽²⁾ OV L 218, 13.8.2008., 82. lpp.⁽³⁾ OV L 91, 29.3.2019., 1. lpp.⁽⁴⁾ OV L 316, 14.11.2012., 12. lpp.⁽⁵⁾ OV L 169, 25.6.2019., 1. lpp.⁽⁶⁾ OV L 194, 19.7.2016., 1. lpp.⁽⁷⁾ OV L 151, 7.6.2019., 15. lpp.⁽⁸⁾ Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0032.⁽⁹⁾ Pieņemtie teksti, P8_TA(2019)0081.

Ceturtdiena, 2020. gada 25. novembra

- ņemot vērā 2018. gada 13. decembra rezolūciju par blokķēdi: progresīvu tirdzniecības politiku ⁽¹⁰⁾,
  - ņemot vērā 2018. gada 12. decembra rezolūciju par vienotā tirgus pasākumu kopumu ⁽¹¹⁾,
  - ņemot vērā 2018. gada 14. novembra starpposma ziņojumu par daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam: Parlamenta nostāja ar nolūku panākt vienošanos ⁽¹²⁾,
  - ņemot vērā 2018. gada 3. oktobra rezolūciju par sadalītās virsgrāmatas tehnoloģijām un blokķēdēm: uzticēšanās veidošana, atsakoties no starpniecības ⁽¹³⁾,
  - ņemot vērā 2017. gada 4. jūlija rezolūciju par Eiropas standartiem 21. gadsimtam ⁽¹⁴⁾,
  - ņemot vērā 2017. gada 4. jūlija rezolūciju par ilgāku produktu derīguma laiku: priekšrocības patērētājiem un uzņēmumiem ⁽¹⁵⁾,
  - ņemot vērā 2016. gada 26. maija rezolūciju par vienotā tirgus stratēģiju ⁽¹⁶⁾,
  - ņemot vērā Eiropas Parlamenta nostāju, kas pieņemta pirmajā lasījumā 2014. gada 15. aprīlī, lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/.../ES par patēriņa preču drošumu un par Padomes Direktīvas 87/357/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/95/EK atcelšanu ⁽¹⁷⁾,
  - ņemot vērā Komisijas darba programmu 2020. gadam “Savienība, kas tiecas uz augstākiem mērķiem” (COM(2020)0037),
  - ņemot vērā Komisijas 2020. gada 19. februāra ziņojumu par mākslīgo intelektu, lietu internetu un robotiku drošuma un atbildības aspektā (COM(2020)0064),
  - ņemot vērā Komisijas 2020. gada 19. februāra Balto grāmatu par mākslīgo intelektu. Eiropiska pieeja — izcilība un uzticēšanās (COM(2020)0065),
  - ņemot vērā Komisijas 2020. gada 19. februāra paziņojumu par Eiropas digitālās nākotnes veidošanu (COM(2020)0067),
  - ņemot vērā Komisijas 2020. gada 10. marta paziņojumu par ilgtermiņa rīcības plānu vienotā tirgus noteikumu labākai īstenošanai un izpildei (COM(2020)0094),
  - ņemot vērā Komisijas Mākslīgā intelekta augsta līmeņa ekspertu grupas (HLEG) 2019. gada 8. aprīlī publicētās “Ētikas pamatnostādnes uzticamam MI”,
  - ņemot vērā Komisijas 2019. gada 8. aprīļa paziņojumu “Vairojot uzticēšanos antropocentriskam mākslīgajam intelektam” (COM(2019)0168),
  - ņemot vērā Komisijas Mākslīgā intelekta HLEG 2019. gada 26. jūnijā publicēto ziņojumu “Politikas un ieguldījumu ieteikumi uzticama mākslīgā intelekta jomā”,
  - ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,
  - ņemot vērā Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komitejas ziņojumu (A9-0207/2020),
- A. tā kā vienotais preču tirgus ir viens no svarīgākajiem ES ekonomikas stūrakmeņiem un preču tirdzniecība pašlaik veido aptuveni ceturto daļu no ES IKP un trīs ceturtdaļas no ES iekšējās tirdzniecības;

⁽¹⁰⁾ OV C 388, 13.11.2020., 141. lpp.

⁽¹¹⁾ OV C 388, 13.11.2020., 39. lpp.

⁽¹²⁾ OV C 363, 28.10.2020., 179. lpp.

⁽¹³⁾ OV C 11, 13.1.2020., 7. lpp.

⁽¹⁴⁾ OV C 334, 19.9.2018., 2. lpp.

⁽¹⁵⁾ OV C 334, 19.9.2018., 60. lpp.

⁽¹⁶⁾ OV C 76, 28.2.2018., 112. lpp.

⁽¹⁷⁾ OV C 443, 22.12.2017., 722. lpp.

Ceturtdiena, 2020. gada 25. novembra

- B. tā kā Produktu vispārējās drošības direktīva (Direktīva 2001/95/EK, *GPSD*) tika pieņemta 2001. gadā un tā kā e-komercijas pārdošanas apjoma pieauguma dēļ ir mainījušies patērētāju iepirkšanās ieradumi; tā kā iepriekšējais mēģinājums reformēt *GPSD*, ar ko Komisija nāca klajā 2013. gadā, nebija veiksmīgs;
- C. tā kā nav pieņemami, ka ES patērētājiem tiek piegādāti produkti, kas neatbilst ES drošības prasībām vai ir citādi nelikumīgi un rada problēmas, sākot ar bīstamām ķīmiskām vielām produktos un beidzot ar nedrošu programmatūru un citiem apdraudējumiem drošībai; tā kā, lai sasniegtu augstu patērētāju veselības un drošības aizsardzības līmeni, ir vajadzīgs horizontāls tiesiskais regulējums, kas darbotos kā drošības tīkls un uzlabotu patērētāju aizsardzību;
- D. tā kā preču tirdzniecība vienotajā tirgū ir saistīta ar preču tirdzniecības dinamiku pasaules tirgū un ar piegādes ķēžu efektivitāti; tā kā tādēļ ir būtiski nodrošināt, ka ES ārējās robežas tiek vēl vairāk aprīkotas ar efektīvākiem un saskaņotākiem instrumentiem, lai atklātu nedrošus produktus no trešām valstīm un novērstu to apriti vienotajā tirgū, dotu labumu uzņēmumiem, kas ievēro noteikumus, un pienācīgi un efektīvi aizsargātu patērētāju tiesības;
- E. tā kā kompetentajām iestādēm, veicot pasākumus, ar kuriem nodrošina patērētāju drošību, būtu pienācīgi jāņem vērā piesardzības princips, jo īpaši attiecībā uz produktiem, kuros iestrādātas jaunas digitālās tehnoloģijas un kuri varētu būt bīstami;
- F. tā kā jaunās tehnoloģijas pārveido produktu īpašības un tas ir jāņem vērā, lai nodrošinātu patērētāju aizsardzību un juridisko noteiktību, neliekot šķēršļus inovācijai; tā kā Komisijas ziņojums par mākslīgā intelekta (MI), lietu interneta (*IoT*) un robotikas drošumu un atbildību paver ceļu minētā mērķa sasniegšanai;
- G. tā kā ES ātrās ziņošanas sistēmā (*RAPEX*) paziņoto bīstamo produktu, kā arī bīstamu un neatbilstīgu produktu pārdošanas gadījumu skaits joprojām ir ļoti liels un tā kā ES tiesiskā regulējuma, jo īpaši produktu drošuma noteikumu, tostarp ražošanas procesā, ievērošana veicina produktu drošumu;
- H. tā kā liela nozīme ir integrētam un pēc noklusējuma garantētam produktu drošumam, jo izstrādes posmā iestrādāts drošums var ietekmēt tirgū pieejamo produktu drošumu;
- I. tā kā ES tirgus uzraudzības sistēma galvenokārt ir vērsta uz uzņēmumiem, kas darbojas vienotajā tirgū, un tā kā e-komercijas attīstības rezultātā liels skaits trešo valstu produktu tiek tieši laisti tirgū; tā kā daudzi no šiem produktiem tomēr neatbilst Eiropas Savienības drošuma prasībām un tādēļ var kaitēt patērētājiem, kuri bieži vien nav informēti par šādiem apdraudējumiem;
- J. tā kā patērētāju aizsardzības līmenim nevajadzētu būt atkarīgam no tā, vai patērētāji iepērkas tiešsaistes vai parastajās tirdzniecības vietās, un tā kā būtu vairāk jāpopularizē brīvprātīgas iniciatīvas, ko ievieš dažas digitālās platformas un tiešsaistes tirdzniecības vietas; tā kā, lai pietiekami aizsargātu patērētājus, joprojām ir vajadzīgi vēl citi pasākumi, jo daudzi produkti, ko pārdod tiešsaistes tirdzniecības vietās, neatbilst ES drošības noteikumiem, un tā kā tādēļ ir vajadzīgs plašāks tiesiskais regulējums, lai noteiktu platformu saistības un atbildību;
- K. tā kā produktu izsekojamība visā piegādes ķēdē ir būtiska, lai uzlabotu drošību un aizsargātu patērētājus;
- L. tā kā tika ziņots, ka liels skaits viltotu preču ES tirgū ir bīstamas un ir nopietni apdraudējušas patērētāju veselību un drošību,
1. uzsver, ka Covid-19 krīze ir parādījusi to, cik ārkārtīgi svarīgi cilvēku aizsardzībai Savienībā ir garantēt visaugstāko drošības līmeni visiem produktiem, kas vajadzīgi šīs ārkārtas situācijas un to visu krīžu pārvarēšanai, kuras varētu radīt problēmas ES nākotnē, un ka īpaši tas attiecas uz medicīniskajiem un aizsardzības līdzekļiem, tiešsaistes un parastajās tirdzniecības vietās tirgotiem produktiem, kā arī trešo valstu produktiem; šajā nolūkā uzsver, ka tiešsaistes platformām un tiešsaistes tirdzniecības vietām ir jāveic proaktīvi pasākumi, lai novērstu maldinošu praksi un dezinformāciju attiecībā uz produktiem, ko pārdod tiešsaistē; aicina Komisiju, veicot krīzē nepieciešamā aprīkojuma iepirkumus, īpašu uzmanību pievērst medicīnisko ierīču drošumam; norāda, ka produkti, kas balstās uz MI, lietu internetu vai robotiku, var sniegt

Ceturtdiena, 2020. gada 25. novembra

risinājumus, kas var palīdzēt pārvarēt pašreizējo krīzi un turpmākās krīzes, kuras var kaitēt ES stratēģiskajai pozīcijai; tādēļ aicina Komisiju un dalībvalstis produktu drošuma regulējumā un tā attiecīgajos tīklos pastiprināt to saskaņotās darbības;

Visu produktu drošums

2. atzinīgi vērtē Regulu (ES) 2019/1020 par tirgus uzraudzību, bet uzsver, ka, izņemot to produktu pārbaudes, kas tiek ievesti Savienības tirgū, regulu piemēro tikai produktiem, uz kuriem attiecas Savienības saskaņošanas tiesību akti, taču aptuveni viena trešdaļa no visiem ES aprītē esošajiem produktiem ir nesaskaņoti produkti; mudina Komisiju atjaunināt un izveidot tirgus uzraudzības noteikumus gan saskaņotiem, gan nesaskaņotiem produktiem, kurus tirgo tiešsaistes vai parastajās tirdzniecība vietās, un tos pielāgot digitālā laikmeta mērķiem, lai nodrošinātu vienlīdzīgu konkurences apstākļus un uzlabotu produktu drošumu;

3. norāda, ka produktu drošuma noteikumi ir jāpielāgo jaunajai tirgus situācijai un digitālajai pārejai, novēršot jaunus riskus un draudus patērētāju drošībai, risinot ar tiem saistītās patērētāju drošības problēmas un aizsargājot viņu tiesības; aicina Komisiju, pārskatot GPSD, risināt problēmas, ko rada jaunās tehnoloģijas, piemēram, MI, IoT, robotika, 3D druka un citas, un konstatēt un novērst nepilnības spēkā esošajos tiesību aktos, piemēram, Mašīnu direktīvā un Radioiekārtu direktīvā, nepieļaujot tiesību aktu dublēšanas un nodrošinot konsekventu pieeju produktu drošumam visos nozaru tiesību aktos, piemēram, Rotaļlietu drošuma direktīvā un citos konkrētiem produktiem paredzētos tiesību aktos, lai panāktu visaugstāko patērētāju drošības līmeni, vienlaikus novēršot iespējamus šķēršļus revolucionāru tehnoloģiju izstrādei;

4. aicina Komisiju, pārskatot GPSD saskaņoti ar citu tiesību aktu, piemēram, Produktatbildības direktīvas, iespējamo pārskatīšanu, no jauna definēt jēdzienus "produkts" un "drošs produkts", lai tas atspoguļotu sarežģītību, kas raksturīga jauno tehnoloģiju produktiem, kuros iestrādāts MI, IoT un robotika, savrupai programmatūrai un programmatūrai vai atjauninājumiem, kas izraisa produkta būtisku pārveidi, kuras rezultātā *de facto* tiek radīts jauns produkts; mudina Komisiju GPSD pārskatīšanā prioritāti piešķirt patērētāju tiesībām un juridiskajai noteiktībai;

5. pauž pārliecību, ka produktos iestrādātais MI un citas jaunās tehnoloģijas var mainīt produktu nolūku un ietekmēt to drošumu pēc laišanas tirgū, jo īpaši programmatūras atjauninājumu rezultātā vai saistībā ar pašmācības tehnoloģijām; mudina Komisiju apsvērt pieejas par to, ka laišana tirgū ir izšķirošais brīdis, kad uzņēmējam būtu jāgarantē produkta drošums, nemainīgo atbilstību paredzētajam mērķim un norāda, ka digitālajā laikmetā piemērotāka varētu būt prasība par produkta pastāvīgu – tostarp pēc programmatūras instalēšanas – atbilstību attiecīgajiem produkta drošuma tiesību aktiem;

6. piekrīt, ka MI sistēmām vajadzētu būt drošām, lai tās būtu uzticamas, – tā HLEG izklāstījusi savās "Ētikas pamatnostādnēs uzticamam MI" –, aicina Komisiju pilnībā ņemt vērā HLEG ieteikumus un piekrīt, ka patērētāji ir jāinformē par MI un produktu, kuros tas ir iestrādāts, drošumu un drošību; pauž pārliecību, ka ES mēroga pieeja MI ir svarīga šīs tehnoloģijas izstrādei ES; uzsver, ka ir vajadzīga gan vienota definīcija, kas būtu periodiski jāpārskata, lai to pielāgotu jaunajām tehnoloģiju attīstības tendencēm, gan ar drošumu saistītas MI prasības, lai nepieļautu vēl lielāku vienotā tirgus sadrumstalotību, ko rada atšķirīgie valstu tiesību akti; uzsver, ka ES ir jārikojas, lai izveidotu satvaru investīcijām, datu infrastruktūrai, pētniecībai un kopīgām ētikas normām, kas palielinātu patērētāju un uzņēmumu uzticēšanos, nodrošinātu efektīvāku un taisnīgāku patērētāju aizsardzības veidu, radītu juridisko noteiktību, uzlabotu ES ekonomisko konkurētspēju un stimulētu jaunuzņēmumu un uzņēmumu, kas veic un izmanto MI pētniecību, izveidi un attīstību; uzsver, ka Komisijai būtu jāizvērtē, kā MI tehnoloģiju un blokkēdi varētu izmantot tam, lai uzlabotu produktu drošumu, piemēram, izstrādājot sadarbspējīgas datubāzes par traumām, ko rada nedroši produkti, kuri tiek izplatīti vienotajā tirgū;

7. uzskata, ka MI sistēmas neatkarīgi no tā, vai tās ir savrupas vai iestrādātas produktā, piedāvā daudzas iespējas un ka tām būtu jāizmanto kvalitatīvas un objektīvas datu kopas, lai tās būtu uzticamas un sekmētu patērētāju aizsardzību; tādēļ atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu "Vairojot uzticēšanos antropocentriskam mākslīgajam intelektam", kurā ņemtas vērā septiņas pamatprasības, kas izklāstītas HLEG pamatnostādnēs; uzsver, ka šīs pamatnostādnes būtu jāņem vērā arī starptautiskā līmenī; uzsver, ka Komisijai būtu jāpārbauda spēkā esošie MI standarti un jāapsprīžas ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai novērtētu, kuri jaunie standarti ir vajadzīgi, ka tai būtu periodiski jāizvērtē ar MI saistītais ES tiesiskais regulējums, lai nodrošinātu produktu drošumu un patērētāju un datu aizsardzību, un ka tai būtu jāiejaucas jomās, kurās tas ir nepieciešams, lai veicinātu juridisko noteiktību un nodrošinātu noteikumu saskaņošanu ES;

Ceturtdiena, 2020. gada 25. novembra

Atbilstība produktu drošuma noteikumiem

8. uzsver, ka saskaņota, uz risku balstīta novērtējuma sistēma, kas izstrādāta saskaņā ar skaidriem un pārredzamiem kritērijiem, būs efektīva, jo īpaši mikrouzņēmumiem un maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), ne tikai no administratīvā viedokļa, jo tā novērsīs nesamērīgu slogu, bet arī uzlabos patērētāju drošību; tādēļ mudina Komisiju vēl vairāk saskaņot metodi un kopā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām rūpīgi izvērtēt uz risku balstītu novērtēšanas shēmu iespējamību, pielāgojot to piemērošanu produktiem ar augstu riska līmeni, un atbilstības novērtēšanas mehānismus, ja tādu vēl nav, lai nodrošinātu integrētu vai pēc noklusējuma garantētu to produktu drošumu un drošību, kuros iestrādātas jaunās tehnoloģijas; uzsver, ka ir jānodrošina konsekventa pieeja produktu drošuma tiesību aktu izpildei, un norāda, ka var rasties ievērojama asimetrija starp produktu ar iestrādātām jaunajām tehnoloģijām izstrādi un valsts iestāžu spēju tās novērtēt; tādēļ uzsver, ka dalībvalstīm ar Komisijas atbalstu būtu jākoordinē savas MI riska pārvaldības stratēģijas valsts tirgus uzraudzības stratēģiju kontekstā, lai nodrošinātu vienlīdzīgu konkurences apstākļus visiem uzņēmējiem;

9. uzskata, ka pašreizējās nepilnības spēkā esošajā tiesiskajā regulējumā negatīvi ietekmē ES patērētāju tiesības un ES uzņēmumu, jo īpaši MVU un mikrouzņēmumu, konkurētspēju; mudina Komisiju, novērtējot turpmāko tiesību aktu ietekmi, ņemt vērā arī principu "vispirms domāt par mazajiem uzņēmumiem", jo šajos aktos būtu pienācīgi jāņem vērā nepieciešamība sniegt atbalstu MVU, lai samazinātu slogu, ko šie pasākumi var radīt, un nodrošinātu stabilu, paredzamu un pienācīgi regulētu vidi, kurā MVU var veikt uzņēmējdarbību;

10. mudina Komisiju apsvērt ES kritērijus "regulatīvajām smilškastēm", neatsakoties no piesardzības principa piemērošanas, jo tie var uzlabot produktu drošumu, sniedzot ekspertu zināšanas par to, kā modernā veidā novērtēt produkta atbilstību piemērojamajiem tiesību aktiem; uzsver, ka tādu tehnoloģiju kā MI izmēģināšanai un uzlabošanai paredzētas vienotas vides izveide palīdzēs ES uzņēmumiem pārvarēt vienotā tirgus sadrumstalotību un sekmīgi īstenot savu izaugsmes potenciālu visā ES; atzīst, ka svarīga loma ir digitālās inovācijas centriem, kas vienlaikus var darboties kā starpnieki starp regulatoriem un uzņēmumiem, palīdzot jaunuzņēmumiem un MVU pielāgoties jauniem tiesību aktiem un atvieglot ienākšanu tirgū;

11. aicina Komisiju un dalībvalstis ņemt vērā MI autonomo pašmācīšanos visā produkta dzīves ciklā un izvērtēt iespējas izveidot mehānismus, ar kuriem nepieļauj jaunu risku veidošanos; prasa noteikt obligātu cilvēka veiktu pārraudzību kā standarta iespēju augsta riska MI produktiem un izstrādāt šādu produktu efektīvas pārbaudes visā piegādes ķēdē, nodrošinot uzticamas un objektīvas procedūras, lai panāktu produktu drošumu un patērētāju tiesības pieprasīt saziņu personiski, nevis automatizētā sistēmās; uzsver, ka spēcīgas patērētāju tiesības veicina drošu un inovatīvu MI produktu izstrādi;

12. mudina jauno tehnoloģiju piegādātājus šādās tehnoloģijās integrēt drošības un drošuma mehānismus, tostarp pašremonta mehānismus, novērst tādas programmatūras augšupielādi, kas potenciāli var apdraudēt patērētāju drošību, palielināt informētību par savu produktu drošuma problēmām un nodrošināt un uzlabot produktu drošumu visā to dzīves ciklā; aicina Komisiju analizēt, vai produktu ilgturība, atkārtotas izmantošanas iespējas, atjaunināmība un remontējamība var ietekmēt to drošumu; tomēr uzsver, ka daudzi uzņēmēji ne vienmēr faktiski kontrolē savus produktus visā to dzīves ciklā un ka par vairākām produktu sastāvdaļām var būt atbildīgas dažādas citas iesaistītās personas;

13. aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka savienojamības infrastruktūrā, tostarp jaunajās komunikācijas tehnoloģijās, piemēram 5G, ir iestrādāts integrētais un pēc noklusējuma garantētais produktu drošums un privātuma aizsardzība, lai uzlabotu savienoto produktu drošumu; uzsver, ka riski, ko rada programmatūras atjauninājumi, nepilnīgi dati un savienojamības zudums, var kaitēt drošumam un veselībai, un mudina Komisiju atjaunināt spēkā esošos produktu drošuma tiesību aktus, lai šos riskus novērstu;

14. pauž pārliecību, ka savienoto ierīču un saistīto pakalpojumu kiberdrošības neesamība vai nepietiekamība var apdraudēt produktu drošumu un ka šis jautājums ir jārisina, horizontāli pārskatot attiecīgos noteikumus un ieteikumus; šajā saistībā aicina Komisiju nodrošināt, ka GPSD pārskatīšanas darbības joma aptver arī kiberdrošības vajadzības un jaunās tendences, nodrošinot, ka visas ierīces saglabā atbilstību nozares tīmekļa standartiem, kas tiek pastāvīgi pilnveidoti;

Ceturtdiena, 2020. gada 25. novembra

15. uzsver, ka ES Kiberdrošības akts ir viens no galvenajiem instrumentiem, ar kuru uzlabo kiberdrošību ES līmenī, tomēr tā pamatā ir vienīgi brīvprātīga sertifikācijas sistēma; aicina Komisiju izvērtēt gan vajadzību pēc ES kiberdrošības sertifikācijas sistēmas, kas attiecas uz produktiem, kuros iestrādātas jaunās tehnoloģijas, piemēram, MI, lietu interneta un robotiku, atbilstoši ES kiberdrošības satvaram, vienmēr ņemot vērā nozarei specifiskos aspektus, gan vajadzību izstrādāt attiecīgas obligātās sertifikācijas sistēmas patēriņa produktiem, kuras var ātri atjaunināt, lai pielāgotos pašreizējiem riskiem, neliekot šķēršļus inovācijai; tādēļ aicina Komisiju izvērtēt, vai ir vajadzīgi tiesību akti par obligātām kiberdrošības prasībām un pienācīgi tirgus uzraudzības mehānismi;

Efektīva tirgus uzraudzība

16. uzsver, ka dažu pēdējo gadu laikā daudzas ES tirgus uzraudzības iestādes ir saskārušās ar finanšu un cilvēkresursu trūkumu, un mudina Komisiju un dalībvalstis tiktāl, ciktāl to attiecīgā kompetence ļauj tām, palielināt savu tirgus uzraudzības iestāžu resursus un zināšanas, uzlabot to sadarbību un izstrādāt kopīgas darbības, tostarp pārrobežu līmenī un attiecībā uz tiešsaistes tirgiem, uzlabot pārbaudu efektivitāti un lietderību, kā arī nodrošināt pienācīgu personālu tirgus uzraudzības iestādēm, tostarp muitas iestādēm, lai tās varētu identificēt nedrošus produktus, jo īpaši no trešām valstīm; šajā sakarībā uzsver, ka īpaši svarīgi ir attiecīgajām iestādēm nodrošināt modernu aprīkojumu, kā arī to, ka tās izmanto inovatīvas tehnoloģijas, un uzsver, ka piekļuve attiecīgajai dokumentācijai, piemēram, ar produktu drošību saistītai programmatūras dokumentācijai un datu kopām, ir būtiska tam, lai tirgus uzraudzības iestādes varētu veikt savu darbību un novērtēt produktu atbilstību attiecīgajiem drošības noteikumiem;

17. uzsver, cik svarīga ir vienotā tirgus programma saistībā ar daudzgadu finanšu shēmu (DFS) 2021.–2027. gadam, lai atbalstītu un stiprinātu efektīvas tirgus uzraudzības iestādes to uzdevumu izpildē visā iekšējā tirgū un nodrošinātu produktu drošuma noteikumu vienādu izpildi visā ES tā, lai iekšējā tirgū būtu pieejami tikai droši un atbilstīgi produkti, kas nodrošina augstu patērētāju aizsardzības līmeni; šajā sakarībā atkārtoti aicina Komisiju un Padomi palielināt un nodrošināt pienācīgus resursus un īpašu budžeta pozīciju un aicina dalībvalstis arī piešķirt pietiekamus resursus saviem muitas dienestiem; mudina iestāžu sarunās iesaistītās puses nepieļaut DFS vienotā tirgus programmas un muitas programmu budžetu samazināšanos;

18. uzsver – lai gan tirgus uzraudzības pasākumu mērķis ir aizsargāt vispārējās sabiedrības intereses un viltotas preces ir saistītas ar intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību, pastāv saistība starp viltotām precēm un riskiem patērētāju veselībai un drošībai; tādēļ mudina Komisiju gūt labāku un skaidrāku priekšstatu par viltotības fenomenu un iespējamo lomu, kāda varētu būt tirgus uzraudzības iestādēm un tiešsaistes tirdzniecības vietām ES patērētāju veselības un drošības labākā aizsardzībā, tostarp efektīvi īstenojot muitas tiesību aktus un saskaņojot muitas kontroli visā ES; mudina tirgus uzraudzības iestādes izmantot jaunās tehnoloģijas, piemēram, MI un blokķēdi, lai nodrošinātu, ka datu analīzi var izmantot tam, lai mazinātu risku, uzlabotu atbilstību tiesību aktiem par produktu drošumu un aizsargātu patērētājus pret viltotiem produktiem;

19. mudina Komisiju un dalībvalstis noteikt minimālo paraugu atlases līmeni; aicina tirgus uzraudzības iestādes regulāri vai kontroles dienās veikt nozarei specifiskus kontrolpirkumus, tostarp tiešsaistes tirdzniecības vietās, kā to dara Patērētāju tiesību aizsardzības sadarbības tīkls (CPC); turklāt norāda, ka īpaša uzmanība būtu jāpievērš produktu kategorijām, par kurām visvairāk ziņots RAPEX sistēmā, un jāveic attiecīgi ierobežojošie pasākumi gadījumā, kad ir konstatēts risks; iesaka šo pasākumu pamatojumam izmantot datu analīzes rīkus; uzsver, ka dalībvalstīm ir svarīgi piemērot efektīvas sankcijas pārkāpējiem;

20. aicina Komisiju ātri pieņemt īstenošanas aktus saskaņā ar Regulu (ES) 2019/1020 un jo īpaši tās 25. pantu, nosakot kritērijus un metodes saskaņotai un nesaskaņotai produktu pārbaudēm, un iekļaut minimālās prasības attiecībā uz to produktu pārbaudēm, kurus ievieš Savienības tirgū, lai nodrošinātu Savienības tiesību aktu konsekventu, efektīvu un vienveidīgu izpildi;

21. uzsver, ka produktiem, kurus patērētāji iegādājas tieši no trešo valstu uzņēmējiem, ir jāpiemēro efektīva kontrole, lai nodrošinātu minēto uzņēmumu atbilstību ES tiesiskajam regulējumam; aicina tirgus uzraudzības iestādes, tostarp muitas iestādes, veikt pienācīgas šo produktu pārbaudes; aicina Komisiju izpētīt iespēju attiecībā uz nesaskaņotiem produktiem pieprasīt trešo valstu uzņēmējiem sev izraudzīties ES uzņēmēju, kas tirgus uzraudzības iestādēm sniegtu informāciju vai dokumentus par produkta drošumu un ar tām sadarbotos nolūkā nodrošināt, ka tiek veikti korektīvi pasākumi, lai novērstu neatbilstības gadījumus;

Ceturtdiena, 2020. gada 25. novembra

22. aicina Komisiju sadarboties ar trešo valstu regulatīvajām iestādēm, lai apmainītos ar tirgus uzraudzības informāciju par bīstamiem produktiem un visos ES brīvās tirdzniecības nolīgumos iekļautu noteikumus par tirgus uzraudzību un izpildi, tādā veidā trešo valstu uzņēmumiem, kas iekšējā tirgū pārdod produktus vai pakalpojumus, nosakot tādas pašas produktu drošuma prasības kā ES uzņēmumiem;

23. mudina Komisiju ES un starptautiskā līmenī palielināt sadarbību starp patērētāju aizsardzības, tirgus uzraudzības un muitas iestādēm un citām attiecīgajām kompetentajām iestādēm, lai nodrošinātu saskaņotu un vienotu kontroli visās preču ievešanas vietās Eiropas Savienībā, un dot iespēju ātri nodot informāciju par nedrošiem produktiem, kā arī uzlabot tādu īstenošanas pasākumu koordinēšanu kā pārbaudes par atbilstību ES regulējumam un sankcijas; šajā kontekstā aicina Komisiju un dalībvalstis stiprināt ES un valstu publisko datubāžu, kurās ir informācija par nelegāliem produktiem, sadarbību; mudina Komisiju ar Regulu (ES) 2019/1020 paredzētā regulējuma ietvaros nodrošināt iespēju līdztekus kopējai muitas apdraudējumu pārvaldības sistēmai izmantot arī tirgus uzraudzības informācijas un saziņas sistēmu, lai paplašinātu sadarbību un informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm un Komisiju;

24. mudina Komisiju savā muitas rīcības plānā par prioritāti noteikt produktu drošumu;

Droši produkti tiešsaistes tirdzniecības vietās

25. uzsver, ka produktiem, ko piedāvā patērētājiem, vajadzētu būt vienlīdz drošiem gan tiešsaistes tirdzniecības vietās, gan veikalu plauktos, un atzīst Produktu drošuma solījumu⁽¹⁸⁾ tiešsaistes tirdzniecības vietām, vienlaikus uzsverot tā brīvprātīgo raksturu, tirgus dalībnieku ierobežoto līdzdalību un detalizētu galveno darbības rādītāju (GDR) trūkumu, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu parakstītāju centieniem atbilstošu novērtējumu; aicina Komisiju mudināt citas tiešsaistes tirdzniecības vietas pievienoties šai iniciatīvai un sniegt patērētājiem skaidru informāciju par viņu tiesībām un mazumtirgotājiem, kā arī izvērtēt, kāda varētu būt tiešsaistes tirdzniecības vietu loma nedrošu produktu aprites ierobežošanā, un atbilstoši Digitālo pakalpojumu aktam, GPSD pārskatīšanai un jebkādiem citiem attiecīgiem tiesību aktiem ierosināt obligātus noteikumus par to tirdzniecības vietu pienākumiem un atbildību, kas izveidotas ES un trešās valstīs;

26. uzsver, ka, piemērojot ES noteikumus par produktu drošumu, ir jānodrošina vienlīdzīgi konkurences apstākļi ES un trešo valstu platformām; aicina Komisiju kopā ar tirgus uzraudzības iestādēm veikt pētījumus par trešo valstu produktu drošumu, aktīvāk pārbaudīt tiešsaistes tirdzniecības vietas un palielināt to atbildību; mudina Komisiju sadarbībā ar patērētāju organizācijām un dalībvalstīm uzlabot patērētāju informēšanu par iespējamiem apdraudējumiem, ko rada neatbilstošu trešo valstu produktu iegāde tiešsaistes tirdzniecības vietās; aicina Komisiju pieprasīt tiešsaistes tirdzniecības vietām piemērot vienādus noteikumus visām struktūrām, kas piedāvā produktus patērētājiem ES, tostarp tām, kas veic uzņēmējdarbību trešās valstīs;

27. norāda, ka tiešsaistes platformas, piemēram, tiešsaistes tirdzniecības vietas, ir devušas labumu gan mazumtirgotājiem, gan patērētājiem, nodrošinot plašāku izvēli un zemākas cenas, tomēr vienlaikus arvien vairāk tirgotāju, jo īpaši no trešām valstīm, vienotajā tirgū piedāvā nedrošus vai nelegālus produktus; tādēļ mudina tiešsaistes tirdzniecības vietas pēc iespējas ātrāk reaģēt uz RAPEX paziņojumiem un efektīvi un proaktīvi sadarboties ar dalībvalstu kompetentajām iestādēm, nekavējoties atsaucot nedrošus produktus un veicot pasākumus, lai novērstu to atkārtotu parādīšanos; aicina Komisiju noteikt pienākumus, saskaņā ar kuriem tiešsaistes tirdzniecības vietām ir efektīvi jāreaģē uz nedrošiem produktiem, tostarp informējot patērētājus, ja viņi ir iegādājušies nedrošu vai citādi neatbilstīgu produktu; mudina tiešsaistes tirdzniecības vietas pēc patērētāju organizācijas informācijas saņemšanas izdot brīdinājumu par nedrošu produktu un sadarboties ar minētajām organizācijām, lai novērtētu iespējamo risku;

28. prasa Komisijai un dalībvalstīm nodrošināt, ka tiešsaistes tirdzniecības vietas, īstenojot kopējas darbības, uzlabo savstarpējo sadarbību un ar kompetentajām iestādēm, pirms produktu ievietošanas savās tīmekļa vietnēs ņem vērā RAPEX sistēmas datus, nekavējoties izņem no tirdzniecības produktus, ko RAPEX atzīst par nedrošiem, apmainās ar informāciju par pārdevējiem, kas pārkāpj noteikumus, veic efektīvus un atturošus pasākumus pret šādiem pārdevējiem un to piegādes ķēdi, ievieš komerciālo lietotāju stingras autentifikācijas sistēmu un izstrādā viegli pieejamu instrumentu, lai patērētāji varētu ziņot par nedrošiem produktiem;

⁽¹⁸⁾ Produktu drošuma solījums ir tiešsaistes tirdzniecības vietu brīvprātīga apņemšanās attiecībā uz to nepārtikas patēriņa preču drošumu, kuras no 2018. gada jūnija tiešsaistē pārdod trešo pušu pārdevēji.

Ceturtdiena, 2020. gada 25. novembra

29. mudina Komisiju izvērtēt, kā tiešsaistes tirdzniecības vietas varētu uzlabot savienojamību ar RAPEX sistēmu ar nosacījumu, ka šī sistēma tiek modernizēta un tiek nodrošināta tās sadarbība, piemēram, izmantojot lietojumprogrammas saskarni, lai saņemtu brīdinājumus par produktiem, par kuriem ziņots sistēmā, un nodrošinātu, ka pārdošanai piedāvātie produkti ir droši, un mudina Komisiju noteikt prasību par to, ka tiešsaistes tirdzniecības vietas savās tīmekļa vietnēs iekļauj saiti uz RAPEX, tā palielinot informētību par šo platformu;

30. aicina Komisiju izvērtēt prasību tiešsaistes platformām ieviest efektīvus un piemērotus aizsardzības pasākumus, lai novērstu tādu nedrošu produktu reklāmas parādīšanos, kuri neatbilst ES tiesiskajam regulējumam, tostarp reklāmu vai maldinošas garantijas un piegādātāju vai klientu paziņojumus, un papildināt šo novērtējumu ar minēto noteikumu ietekmes rūpīgu novērtējumu, tostarp izmaksu efektivitātes analīzi, pamatojoties uz tiešsaistes platformu samērīgumu;

31. aicina Komisiju risināt sarunas par vērienīgu PTO e-komercijas nolīgumu, lai uzlabotu produktu drošuma noteikumu ievērošanu tiešsaistē ES un starptautiskā līmenī;

Komisijas 2020. gada standartu programma un izsekojamība

32. atzinīgi vērtē to, ka ES standartizācijas programmā 2020. gadam ir risinātas problēmas, kas rodas digitālajā vienotajā tirgū, piemēram, saistībā ar MI, IoT, datu, tostarp veselības datu, aizsardzību, kibernetiķu drošību un automatizētu mobilitāti; aicina Komisiju pilnvarot Eiropas Standartizācijas komiteju, Eiropas Elektrotehnikas standartizācijas komiteju un Eiropas telesakaru standartu institūtu atbalstīt saskaņotu standartu izstrādes procesu, tostarp tradicionālajām nozarēm, kas iepriekš nav izmantojušas IT, lai nodrošinātu jaunu un savstarpēji savietojamu digitālo tehnoloģiju drošu izmantošanu visā ES; uzsver, ka būtu jāizstrādā standarti, jo īpaši attiecībā uz noteiktām produktu kategorijām, piemēram, individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, lai nodrošinātu visaugstāko drošības līmeni vīriešiem un sievietēm; aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt visu attiecīgo ieinteresēto personu, tostarp patērētāju un uzņēmumu apvienību, līdzdalību standartizācijas darbībās;

33. uzsver, ka efektīva un iedarbīga izsekojamība visā piegādes ķēdē ir būtiska tam, lai uzlabotu produktu drošumu un kvalitāti saskaņā ar ES tiesisko regulējumu un ES patērētāju aizsardzības principiem, jo skaidra un uzticama informācija par produktiem novērš patērētāju, tostarp personu ar invaliditāti, nedrošību, dod viņiem iespēju izdarīt apzinātu izvēli, pamatojoties uz attiecīgu informāciju, un ļauj tirgus uzraudzības iestādēm pildīt savus uzdevumus; aicina Komisiju attiecīgi atjaunināt noteikumus par nesaskaņotu produktu izsekojamības prasībām;

34. aicina Komisiju izvērtēt, kā tādas sadalītās virsgrāmatas tehnoloģijas kā blokķēde varētu sekmēt produktu drošumu, uzlabojot to izsekojamību visā piegādes ķēdē, tostarp izmantojot to standartizāciju; norāda, ka uzticamas un pārbaudāmas elektroniskas informācijas izstrāde padarītu tirgus uzraudzības iestāžu veikto kontroli vienkāršāku un efektīvāku;

Atsaukšana

35. norāda, ka patērētāji vāji reaģē uz produktu atsaukšanu un nedrošu produktu izmantošana turpinās, neraugoties uz to, ka tie ir atsaukti; aicina Komisiju publicēt viegli saprotamas pamatnostādnes par atsaukšanas procedūrām, tostarp pārbaudes sarakstu ar konkrētām prasībām, un sniegt skaidru informāciju par tirgus uzraudzības iestāžu izmantotajiem kritērijiem, lai palielinātu informēto patērētāju skaitu, vienlaikus ņemot vērā to, ka MVU un jo īpaši mikrouzņēmumiem, varētu būt vajadzīga papildu palīdzība, lai ievērotu pamatnostādnes;

36. aicina mazumtirgotājus, tiešsaistes tirdzniecības vietas un patērētāju apvienības uzņemties lielāku lomu tiešsaistes vai parastajās tirdzniecības vietās iegādāto nedrošu produktu atsaukšanā, sniedzot patērētājiem pienācīgu un uzticamu informāciju, un aicina mazumtirgotājus un tiešsaistes tirdzniecības vietas nodrošināt, ka produkti tiek ātri izņemti no tiešsaistes tirdzniecības vietām un veikalu plauktiem un atsaukti no patērētājiem; aicina Komisiju un dalībvalstis pieprasīt tiešsaistes tirdzniecības vietām ieviest efektīvus mehānismus, lai nodrošinātu, ka tās var sasniegt savus lietotājus, pircējus un pārdevējus neatkarīgi no tā, vai tie ir privātpersonas vai uzņēmumi, un pēc iespējas ātrāk viņus informēt par atsaukšanas nepieciešamību; aicina Komisiju izvērtēt to, kā jaunās tehnoloģijas un algoritmi var padarīt šo procesu efektīvāku, un nodrošināt, ka tiek sasniegts lielāks skaits skarto patērētāju;

Ceturtdiena, 2020. gada 25. novembra

37. mudina Komisiju un dalībvalstis uzlabot pārrobežu paraugprakses apmaiņu atsaukšanas jomā un apsvērt iespēju paaugstināt reģistrēto produktu līmeni, lai skartos patērētājus, tostarp pat tos, kas veikuši pārrobežu pirkumus, varētu vieglāk identificēt un aktīvi informēt, un dot iespēju uzņēmējiem izmantot tādus datus kā lojalitātes shēmas, lai sasniegtu patērētājus, nepārkāpjot Vispārīgās datu aizsardzības regulas noteikumus; aicina patērētāju apvienības stiprināt sadarbību ar tirgus uzraudzības iestādēm atsaukšanas procedūru jomā, savās tīmekļa vietnēs veidojot to produktu sarakstus, kas RAPEX reģistrēti kā nedroši;

38. aicina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt vienkāršu un saskaņotu atskaites ziņojumu par uzņēmēju veiktām produktu atsaukšanām, ko sniedz tirgus uzraudzības iestādēm atsaukšanas efektivitātes novērtēšanai;

o

o o

39. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei un Komisijai.
